

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

Plán řešení a prevence hazardního hráčství

1 Hazardní hráčství

V ČR upravuje hráčství zákon č. 202/1990 Sb. (tzv. *loterijní zákon*) a zákon č. 186/2016 Sb., *o hazardních hrách*, novelizovaný 1. ledna 2017.

Jako **hazardní hraní** či **hráčství** lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Součástí tohoto chování je představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher a nastavení pravidel hazardních her tak, že jsou z dlouhodobého hlediska nevýhodné pro sázející a vytvářejí bludný kruh. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře. S tím přichází a rostou finanční problémy, které se hráči snaží vyřešit další účastí na hře. To s sebou přináší širokou škálu dalších rizik. Patří sem: peněžité nebo věcné loterie (losy), tomboly, číselné loterie a okamžité loterie, bingo, kurzové, dostihové a jiné sportovní sázky, sázkové hry v kasinu (ruleta, blackjack apod.), výherní hrací přístroje, sázkové hry provozované prostřednictvím centrálního a lokálního loterijního systému, karetní hry a sázkové hry na internetu.

Novým a častým jevem u mladých lidí je **on-line hazardní hra**. Jedná se o službu spojenou s peněžitým vkladem do hazardní hry, loterie nebo sázky, která je poskytována na dálku, elektronickou cestou a na individuální žádost příjemce služeb (Evropská komise, 2011). Jde tedy o **hraní prostřednictvím internetu pomocí počítače, tabletu, mobilního telefonu či digitální televize**. On-line hraní je nebezpečné zejména proto, že může být provozováno dlouhou dobu velmi skrytě, je takřka všude dostupné, manipuluje se pouze s virtuálními penězi. Dalším rizikem je pouze formální kontrola minimálního věku 18 let (například kliknutí na prohlášení typu: „Ano, je mi více než 18 let“). Pro hazardní hraní se často v médiích i v běžné mluvě používá výraz **gambling**. Stejně tak odvozené označení **gambler** je pouze slangovým nikoliv odborným označením pro hazardního hráče. V České republice se užívá výrazu **patologický hráč**. **U dětí a dospívajících vznikají závislosti, a tedy i chorobné hráčství mnohem rychleji než u dospělých**. Je to způsobeno věkem experimentování, nezralostí mozku, hledáním vlastní identity, ale i velkou mírou volného času.

2 Možné příznaky hazardního hraní u žáka a související problémy

K příznakům patologického chování u žáků mohou patřit: chlubení se hrou a výhrami, používání hráčského slangu, lhaní, utrácení peněz, záškoláctví, změny nálad, výbušnost, popudlivost, stranění se kolektivu, samotářství, uzavřenost, nízká sebedůvěra,

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

myšlenky na hru, ztráta zájmu o koníčky, problémy doma i ve vztazích a v kolektivu, zhoršení prospěchu, krádeže doma a ve škole, psychosomatické projevy, deprese, úzkost, suicidiální myšlenky a tendence, užívání návykových látek, závislost na hraní počítačových her a na internetu, raná zkušenost s hazardní hrou, potíže s adaptací a pravidly, dluhy, finanční problémy, trestná činnost atp.

3 Úkoly pedagogických pracovníků

Úkolem pedagogického pracovníka je hledat a podporovat protektivní faktory: zajistit zdravé školní prostředí, podporovat dobré vztahy žáků s učiteli, posilovat důvěru žáků k pedagogům, pochválit svědomitost žáků před ostatními spolužáky, umožnit zažít každému žákovi úspěch ve škole dle svých možností, nastavovat srozumitelná pravidla, podporovat sebeovládání žáků, podporovat včasnou systematickou a efektivní specifickou primární prevenci, snažit se o zajištění participace žáků a rodičů.

Protektivní faktory	oblast	rizikové faktory
<ul style="list-style-type: none">- svědomitost- citová stabilita- sebeovládání- úspěch ve škole- realistický vztah k penězům, vážení si hodnoty peněz	OSOBNOST	<ul style="list-style-type: none">- vyhledávání nových a vzrušujících zážitků- impulzivita- hyperaktivita- poruchy chování či disharmonický vývoj- soutěživost- hraní počítačových (mobilních) her a trávení mnoho času na internetu- prožitá traumata- jiné psychické onemocnění
<ul style="list-style-type: none">- rozvoj schopností a podpora cílevědomosti a volnočasových aktivit- existence kvalitních vztahů v rodině- orientace na pozitivní životní	RODINA	<ul style="list-style-type: none">- nedostatek rodičovské kontroly- orientace na konzum- hazardní hraní či užívání návykových látek v rodině- nepodnětné rodinné prostředí- nezaměstnanost rodičů a

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

<p>hodnoty</p> <ul style="list-style-type: none"> - přiměřená rodičovská kontrola a znalost způsobů trávení volného času dítěte - vhodné způsoby hospodaření s penězi a kapesným - bezpečné používání internetu, platebních karet, zabezpečení účtů 		<p>chudoba</p> <ul style="list-style-type: none"> - nefunkční či narušené rodinné vztahy - institucionální výchova - příslušnost k menšinám
<ul style="list-style-type: none"> - vysoká úroveň školy (kvalita výuky a absolventů) - vytváření příležitostí pro efektivní trávení volného času - včasná diagnostika a intervence - specifická prevence hazardního hraní - zapojování rodičů do preventivních aktivit 	<p>ŠKOLA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - užívání návykových látek a hazardní hraní u spolužáků - absence preventivních programů nebo jen jejich formální plnění <ul style="list-style-type: none"> - malá či žádná nabídka smysluplného trávení volného času - malá kontrola nad užíváním informačních technologií žáky
<ul style="list-style-type: none"> - pozitivní vzory ve společnosti - racionální politika přísně regulující hazard - finanční podpora preventivních aktivit na školách - podpora rodin a zdravého životního stylu 	<p>SPOLEČNOST</p>	<ul style="list-style-type: none"> - přílišná dostupnost hazardních her - agresivní mediální kampaň a reklama na hazard - prostředí ohrožené sociálním vyloučením - chudoba a krize

4 Síť odborných pracovišť

Při řešení problémů i při preventivních opatřeních se lze obrátit například na tato zařízení:

- pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče - metodická podpora, diagnostika, intervence;

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

- nestátní neziskové organizace zaměřené na problematiku adiktologických služeb a primární prevence;
- preventivní programy, poradenství, intervence, nízkoprahové kluby pro děti a mládež;
- zdravotnická zařízení (ordinace klinických psychologů, adiktologické poradny, psychiatrické AT ambulance, psychiatrické nemocnice)
- poradenství, diagnostika, léčba...
- protidrogoví koordinátoři, krajští školští koordinátoři prevence, koordinátoři prevence kriminality

5 Prevence

Základem prevence hazardního hraní by měl být preventivní program, který se bude interaktivní a zážitkovou formou věnovat tématům:

- zvýšení informovanosti žáků o povaze a rizicích hazardního hraní, včetně korekce chybných informací a mylných přesvědčení o hazardní hře; odhalování matematických a statistických principů sázek (mezi nejčastější omyly hráčů patří iluze o rychlém zbohatnutí, o zajímavosti hry, o navrácení prohraných peněz a o tom, že hrou se dá uniknout před neřešenými osobními, rodinnými, citovými nebo pracovními problémy);
- změna postoje k hazardním hrám ve směru odklonu od těchto aktivit, což snižuje riziko závislosti v dospělosti;
- budování finanční gramotnosti žáků, která obnáší i problematiku dluhových pastí, hospodaření s domácím rozpočtem či bezpečností při vedení účtů;
- kontrola nad impulzivním řešením problémů a podpora schopností řešení problémů, plánování a efektivního rozhodování;
- propojování tématu hazardního hraní i s tématy jiných závislostí, zejména pak s internetovou závislostí a užíváním návykových látek;
- informovanost žáků o tom, na koho se v případě problémů s hazardní hrou mohou obrátit o pomoc (kromě pedagogů jde i o specializované poradny, linky důvěry či například pracovníky nízkoprahových klubů pro děti mládež);

K prevenci hazardního hráčství slouží **certifikované programy, peer programy** (tj. programy realizované prostřednictvím vrstevníků, kteří působí na posílení „zdravých“ a

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

odmítání „nezdravých“ norem, mínění a chování ve skupině). Uvedené programy bývají též označovány jako **včasná intervence**.

5.1 Doporučené postupy z hlediska pedagoga – školy

K příkladům dobrého postupu při prevenci patří:

- identifikovat problém, citlivě na něho reagovat, nepodceňovat ho;
- zmapovat situaci ve třídě, zjistit názory, informovanost o problematice;
- tvorba nástěnky nebo předání informací o rizicích, hráčských bludech, kontaktech na odbornou pomoc;
- zapracovat tematiku hráčství do MPP školy;
- dbát na adekvátnost programu a intervencí ve vztahu k věku, potřebám a mentálním schopnostem dítěte;
- kontinuální proces programu, programy by na sebe měly navazovat;
- zaměření na změnu postojů a chování;
- živé interaktivní učení, podpora zájmu a zvědavosti vhodnými zábavnými metodami;
- využívání směřodatných vzorů, pokud možno z blízkého okolí;
- otevřená hodnotově orientovaná diskuse;
- realizaci programů navrhují a řídí kvalifikovaní interdisciplinárně orientovaní odborníci;
- zaměření se na témata, jako je způsob trávení volného času žáků a hospodaření s financemi.

Vyvarovat bychom se měli naopak:

- bagatelizace problematiky (např. tolerovat karetní hru o peníze);
- odstrašování, triviální „Prostě řekni ne.“
- jednorázové neinteraktivní akce (multimediální akce, divadelní a jiná kulturní představení) bez návaznosti;
- zaměření pouze na poznatky;
- přednášková forma;
- jednorázové aktivity;

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

- neosobnost, formalismus, využívání atrakcí (např. ex-gamblerů);
- potlačování diskuze, nebo naopak „bezbřehost“ diskuse;
- amatérismus realizátorů, například výběr „spasitelů“ neškolených v primární prevenci.

5.2 Možnosti a limity pedagoga – školy

Pedagogové by se měli zaměřit především na:

- hazardní hra v prostorách školy a v jejím okolí nebude tolerována;
- jakékoliv hry o peníze nejsou přípustné;
- žáci nemají volný přístup k internetu;
- školní řád stanovuje pravidla pro používání informačních technologií;
- informační a preventivní strategie budou směřovat i k zaměstnancům školy ohledně nebezpečí hraní hazardních her;
- informace pro rodiče s problematikou hazardních her budou zveřejněny na webových stránkách školy, rodiče tak budou zapojeni do preventivních aktivit, které mohou účinně předcházet problémům s hráčstvím u dětí.

5.3 Doporučení pro rodiče

Rodičům bude doporučeno dodržování následujících zásad:

- sami hazardně nehrajte a svými penězi na hraní nepřispívejte – rodiče mají nejdůležitější vliv na utváření postojů dětí (např. otázka hodnoty peněz, seznamovat dítě adekvátním způsobem s hospodařením s penězi v rodině);
- posilujte zdravé sebevědomí dítěte;
- získejte si plnou nebo alespoň částečnou důvěru dítěte, naučte se naslouchat svým dětem, věnovat jim svůj čas, posilujte jejich vazbu na rodinu;
- předcházejte nudě, podporujte kvalitní zájmy a záliby;
- opatřete si dostatek informací a o problému s dítětem zasvěceně hovořte – otevřeně deklarujte svůj postoj k této problematice;
- stanovte a důsledně prosazujte zdravá pravidla, za porušení pravidel by měly následovat adekvátní a předem domluvené sankce (např. při hraní kráčení kapesného);
- vnešte do finančního hospodaření dítěte pořádek, nedávejte mu větší finanční částky;
- pokud máte pocit, že problém narůstá, nebojte se spolupráce s odborníky.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATĚŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

(zdroj: www.poradenskecentrum.cz)

6 Postup řešení

V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, by měl učitel (či lépe třídní učitel) v první řadě informovat rodiče žáka při osobním setkání. Podporu v této situaci mohou poskytnout pracovníci školního poradenského pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce či školní psycholog).

Pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyrozumět obecní úřad, tedy sociálního pracovníka z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě vážného či odůvodněného podezření zákon dokonce určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.

V případě nutnosti návazné intervence pro žáka či třídní kolektiv je možné se obrátit na oblastního metodika prevence z pedagogicko-psychologické poradny, který může poskytnout metodickou pomoc či školu případně osobně navštívit.

Pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), měl by o této situaci informovat ředitele školy a v koordinaci s pracovníky školního poradenského pracoviště zvolit vhodný postup vyšetření události. O tomto postupu bude vyhotoven písemný zápis.

Škola má ze zákona povinnost se v případě spáchání trestného činu (či podezření na spáchání) obrátit na orgány činné v trestním řízení, tj. Policii ČR.

Kateřinice 24. 4. 2017

Mgr. Bronislava Uličníková
školní metodička prevence

Mgr. Šárka Muchová
ředitelka školy